Lietas arhīva Nr. K77-1569-23/113
ECLI:LV:RPT:2023:1206.11096142914.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā /Datums CV/

Rīgas pilsētas tiesa:

tiesnese Gunta Sokolova,

piedaloties prokurorei Hertai Miķelsonei,

aizstāvim zvērinātam advokātam Igoram Jakušonokam,

izskatot atklātā tiesas sēdē krimināllietu /Persona B/, personas kods /Personas kods A/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 133.panta,

konstatēja:

/Persona B/ izdarīja personas apzinātu inficēšanu ar cilvēka imūndeficīta vīrusu šādos apstākļos:

/Persona B/, būdams persona, kura ir inficēta ar cilvēka imūndeficīta vīrusu, /Datums BT/ ar savu parakstu apliecināja, ka ir informēts un iepazīstināts ar cilvēka imūndeficīta vīrusa (HIV) inficētās personas tiesībām un pienākumiem, un apņemas tos ievērot, tas ir, nodrošināt slimības tālāku neizplatīšanu (ievērot "droša seksa" principus), mudināt kontaktpersonas (seksuālos partnerus) veikt HIV testu un ievērot Krimināllikuma 133.pantu.

Izmeklēšanā precīzāk nenoskaidrotā laikā, bet ne vēlāk kā no /Datums CU/ līdz /Datums CT/, /Persona B/, zinot, ka viņš ir inficēts ar imūndeficīta vīrusu (HIV), un, nebrīdinot /Persona A/ par savu slimību, vairākkārt stājās dzimumattiecībās ar /Persona A/, nelietojot individuālos kontracepcijas līdzekļus (prezervatīvus).

Šo prettiesisko darbību rezultātā /Persona B/, neinformējot personu par savu slimību un nelietojot individuālos kontracepcijas līdzekļus (prezervatīvus), apzinoties, ka savas rīcības rezultātā var inficēt /Persona A/, apzināti pieļāva personas inficēšanu ar cilvēka imūndeficīta vīrusu (HIV), kas /Persona A/ tika diagnosticēts /Datums CS/.

Ar savām darbībām /Persona B/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kāds paredzēts Krimināllikuma 133.pantā.

Apsūdzētais tiesas sēdē neatbildēja uz jautājumu, vai atzīst savu vainu viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā, liecības nesniedza un uz jautājumiem neatbildēja.

/Datums CR/ tiesā saņemts apsūdzētā paziņojums, ka viņam ir žēl, ka cietusī ir inficējusies ar imūndeficīta vīrusu (HIV). Vai viņš ir vainīgs- nevar pateikt, jo nav speciālists. Domā, ka nav vainīgs, jo, neskatoties uz dzimumsakariem ar sievu, sieva nav inficējusies ar HIV (lietas lapa)

Pirmstiesas kriminālprocesā apsūdzētais /Datums N/ liecināja, ka ar cietušo iepazinās /Datums BN/ beigās Ventspilī kafejnīcā. Viņa teica, ka strādā uz prāmja par stjuarti. Cietusī neslēpa savu interesi par apsūdzēto, kaut gan viņš teica, ka ir pārāk vecs viņai, precējusies un viņam ir bērni cietušās vecumā. Pēc tam viņš aizgāja jūrā. Viņi bieži ar cietušo sarakstījās internetā. Kad pārnāca no jūras, cietusī viņu sagaidīja. Dzimumattiecības ar cietušo noliedz. Par to, ka viņam ir HIV, pateica, kad iepazinās. Cietusī par to nebija pārsteigta, teica, ka viņai pašai ir vētraina dzīve, pa

jokam teica, ka ir slima ar AIDS. Cietusī vairākkārt lūdza, lai viņš šķiras no sievas. Viņa mēģināja iežēlināt un izsaukt līdzjūtību pret sevi. Līdzjūtības dēļ apsūdzētais sāka īrēt dzīvokli Imantā blakus cietušās mātei. /Datums CQ/ pārtrauca ar cietušo attiecības. Apsūdzētais saprata, ka visas cietušās darbības ir vērstas uz naudas un materiālo labumu saņemšanu no viņa (lietas 25.-25a lapa).

/Datums CP/ apsūdzētais liecināja, ka daļēji atzīst savu vainu. /Datums CO/ uzzināja, ka ir inficēts ar HIV. /Datums BN/ beigās iepazinās ar cietušo. Intīmu attiecību viņiem nebija. Līdz reisam viņi apmainījās ar tālruņu numuriem un vienu reizi kopā pastaigājās. /Datums AI/ apsūdzētais aizgāja uz piecarpus mēnešiem jūrā un atgriezās /Datums AG/. To apliecina dati no jūrnieka grāmatiņas. /Datums AG/, kad atbrauca no jūras, sāka ar cietušo dzīvot kopā gan Ventspilī, gan Rīgā. Dzīvoja kopā tikai pāris mēnešus, jo cietusī izvirzīja finansiālas prasības. Viņa tajā laikā nestrādāja. Apsūdzētais uz viņas vārda noformēja nopirkto dzīvokli Ventspilī un automašīnu. Ar cietušo viņam bija tikai orālais sekss, proti, nebija parastā dzimumakta. Tajā laikā viņam bija problēmas ar erekciju, ko var apliecināt viņa sieva. Bija reizes, kad viņš piedāvāja cietušajai dzimumattiecības ar prezervatīvu, uz ko cietusī pateica, ka viņai ar prezervatīvu nepatīk, tāpēc viņam nav bijis vaginālais dzimumakts ar cietušo. /Datums BC/ apsūdzētais aizgāja jūrā. Tajā laikā cietušajai bija piekļuve viņa epastam inbox, lai viņa varētu paziņot, kad atnāk šķiršanās dokumenti. Apsūdzētais bija iesniedzis prasību tiesā, lai šķirtu savu laulību. Apsūdzētais atstāja cietušajai savu bankas karti ar visiem piekļuves datiem, jo uzticējās viņai. Šajā periodā cietusī no epasta sarakstes uzzināja ka apsūdzētais ir inficēts. Viņa bija epastā saņēmusi dokumentus no tiesas. Apsūdzētais neteica cietušajai, ka ir inficēts ar HIV, jo bija viņā iemīlējies un baidījās viņu pazaudēt. No /Datums CN/ līdz /Datums CM/ komunicēja ar cietušo sarakstēs. To saturu vairs neatceras. Draudus viņai neizteica. Pēc tam nav viņu vairs redzējis. Savu vainu cietušās inficēšanā ar HIV atzīst daļēji, jo morāli ir vainīgs, jo neizstāstīja, ka ir HIV inficēts cilvēks. Pilnībā savu vainu neatzīst par to, ka būtu apzināti viņu inficējis, jo viņiem bija orālas dzimumattiecības. Kaitējuma kompensāciju, var teikt, ka jau ir atlīdzinājis – ir iegādājies cietušajai dzīvokli, automašīnu un ļāvis izmantot savus naudas līdzekļus. /Datums CL/ apsūdzētā meita teica, ka redzēja cietušās facebook profilā bildes ar citu vīrieti. Nevar pateikt, kas tās bildes bija ievietotas. Pie nopratināšanas protokola pievieno 17 lapas ar izdrukām no bankas konta, kur redzams, ka cietusī viņa prombūtnes laikā no konta noņēma naudu un veica maksājumus. Cietusī viņam nekad nav stāstījusi, kā un kad viņa ir uzzinājusi ka ir HIV pozitīva (lietas 118.-120.lapa).

Apsūdzētais savām liecībām pievienojis kopiju no savas jūrnieka grāmatiņas. Redzams, ka apsūdzētais strādājis no /Datums CK/ līdz /Datums CJ/, no /Datums BW/ līdz /Datums CI/, no /Datums CH/ līdz /Datums CG/, no /Datums CF/ līdz /Datums CE/, no /Datums CD/ līdz /Datums CC/, no /Datums CB/ līdz /Datums CA/ (lietas 121.-122.lapa).

Apsūdzētais savām liecībām pievienojis izrakstu no sava bankas konta, kur redzams, ka cietušajai pārskaitīta nauda /Datums BZ/, /Datums BY/, /Datums BX/. No apsūdzētā konta maksāts cietušās vietā par dzīvokli. Laikā no /Datums BW/, kad viņš atradies darbā jūrā, no viņa konta fiziski bankomātos Ventspilī un Rīgā noņemta nauda un veikti pirkumi. No konta izraksta izriet, ka apsūdzētais /Datums BV/ maksājis par dzīvokļa iegādi (lietas 123.-139.lapa).

Pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus, tiesa atzīst, ka apsūdzētā vaina viņam inkriminētā noziedzīga nodarījumā izdarīšanā ir pilnībā pierādīta.

Apsūdzētais ir SIA “Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” stacionāra “Latvijas Infektoloģijas centrs” 2.ambulatorās nodaļas uzskaitē kopš /Datums BU/ ar diagnozi : HIV1 infekcija A II stadija (lietas 37.lapa).

Apsūdzētais /Datums BT/ parakstījies par to, ka ir iepazīstināts ar HIV inficētas personas tiesībām un pienākumiem, sapratis tos un apņēmies to ievērot. Apsūdzētais parakstījies, ka viņam ir pienākums: nodrošināt slimības tālāku neizplatīšanu- ievērot “droša seksa” principu, samazināt asins un vertikālās transmisijas riskus, informēt citas ārstniecības personas par savu HIV statusu, mudināt kontaktpersonas (seksuālos partnerus, narkotiku lietotājus) veikt HIV testu, ievērot Krimināllikuma 133.pantu “Inficēšana ar cilvēka imūndeficīta un B un C hepatīta vīrusu”(lietas 70.lapa).

/Datums BS/ cietušajai nebija konstatēts HIV vīruss (lietas 172.lapa).

Cietusī SIA “Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” stacionāra “Latvijas Infektoloģijas centrs” uzskaitē atrodas kopš /Datums BR/ ar diagnozi : HIV1 infekcija A II stadija (lietas 37.lapa).

No dzīvas personas komisijas tiesu medicīniskās ekspertīzes /Datums BQ/ atzinuma Nr. 62-K izriet, ka cietušajai ir diagnosticēts imūndeficīta vīruss HIV 1 A2 stadijā (sākotnējā). Inficēšanās laiku pateikt nevar (lietas 22.-23.lapa).

No civillietas materiāliem izriet, ka apsūdzētā sieva iesniegusi paskaidrojumu tiesā, kur norādīts, ka apsūdzētais no /Datums AZ/ ir inficēts ar imūndeficīta vīrusu (lietas 54.-55.lapa).

Cietušās īpašumā no /Datums BP/ līdz /Datums BO/ bija dzīvoklis Ventspilī (lietas 56.lapa).

Cietusī tiesas sēdē liecināja, ka ar apsūdzēto iepazinās /Datums BN/ beigās Ventspilī restorānā, kur atradās kopā ar kolēģiem. Apsūdzētais paņēma viņas tālruņa numuru. Cietusī tai pašā dienā devās reisā un apsūdzētais tai pašā dienā sāka viņai rakstīt. Pēc nedēļas viņi satikās, pastaigājās, devās uz kafejnīcu. Romantisku attiecību nebija. Tad apsūdzētais aizgāja jūrā. Cietusī pusgadu viņu gaidīja. /Datums X/ beigās viņš atnāca no jūras un viņi sāka dzīvot kopā kā ģimene. Kopā dzīvoja piecus mēnešus. Jau pirmajā kopdzīves dienā viņi uzsāka dzimumattiecības, tās bija gan Rīgā, gan Venstpilī. Mēnesi viņi dzīvoja Ventspilī, dzīvoklī, ko nopirka apsūdzētais. Apsūdzētais sāka dzert. Tā kā cietusī mācījās Rīgā, viņa nolēma atgriezties Rīgā. Viņi abi sāka dzīvot Rīgā. Cietusī strādāja un mācījās. Apsūdzētais iesniedza tiesā prasību par šķiršanos no sievas un /Datums BB/ aizgāja jūrā. Cietušajai bija piekļuve apsūdzētā epastam. Uz epastu atnāca sievas atbilde. Ar apsūdzētā atļauja cietusī to atvēra un ieraudzīja, ka dokumentos tiek norādīta diagnoze B20. Cietusī zvanīja savai ģimenes ārstei un jautāja, ko nozīmē diagnoze, un saņēma atbildi, ka viņai jānodod analīzi uz HIV. Cietusī nodeva analīzi, gaidīja rezultātus 2-3 nedēļas. Uzzināja, ka atbilde ir pozitīva. Dzimumattiecību laikā ar apsūdzēto prezervatīvi netika lietoti. Cietusī tobrīd lietoja tabletes un apsūdzētais to zināja. Apsūdzētais un arī viņa nepiedāvāja lietot prezervatīvus, jo tabletes šķita pietiekami. Cietusī apsūdzētajam jautāja par saslimšanām, bet ne par HIV. Par to, ka viņš ir HIV inficēts, cietusī nezināja, apsūdzētais viņai to neteica. /Datums BM/ viņa veica pārbaudi uz HIV un viņai HIV nebija. Pirms apsūdzētā viņai bija viens partneris, kurš nav HIV inficēts. Hronoloģiski: viņa izgāja medicīnisko komisiju, kur HIV netika konstatēts; tad viņai 2-3 mēnešus bija attiecības ar citu partneri; tad viņa iepazinās ar apsūdzēto. Tetovējumu viņai nav. Ir gājusi pie zobārsta, taisījusi manikīru.

Pirmstiesas kriminālprocesā cietusī /Datums BL/ cietusī iesniedza iesniegumu par kriminālprocesa uzsākšanu. Šajā iesniegumā cietusī norādīja, ka kopā ar apsūdzēto dzīvoja kopā apmēram gadu. Apsūdzētais nolēma šķirt savu laulību. Viņa laulātā /Datums BK/ paskaidrojumos tiesai norādīja, ka apsūdzētais ir ilgstoši inficēts ar HIV. Apsūdzētais viņai par to nav teicis. Viņa uzzināja, ka arī ir inficēta ar HIV. Viņai tagad ilgstoši būs jāārstējas. Lūdz uzsākt kriminālprocesu, atzīt viņu par cietušo un uzlikt pienākumu apsūdzētajam atlīdzināt viņai nodarīto kaitējumu (lietas 3.-8.lapa).

Cietusī savam iesniegumam kopijās pievienojusi dzīvokļa īres līgumu (apsūdzētais /Datums BJ/ noslēdzis īres līgumu uz gadu), apsūdzētā sievas paskaidrojumus tiesai (norādīts, ka apsūdzētais no /Datums AZ/ ir inficēts ar imūndeficīta vīrusu), testēšanas pārskatus, no kā izriet, ka /Datums BI/ cietusī nodevusi analīzes un viņai konstatēts HIV) (lietas 9.-16.lapa)

/Datums AS/ cietusī liecināja, ka ar apsūdzēto iepazinās restorānā /Datums BH/ (tā datums norādīts protokolā). Viņi sāka satikties un sāka īrēt kopā dzīvoklī /Datums BG/ beigās /Adrese C/. Viņa sākumā dzīvoja viena. Tad /Datums AG/ apsūdzētais atgriezās no reisa un viņi nopirka dzīvoklī Ventspilī un automašīnu. Pirkumi tika noformēti uz viņas vārda, jo tā bija dāvana viņai. No /Datums X/ līdz /Datums BF/ viņi kopā dzīvoja Ventspils dzīvoklī. Viņiem sākās strīdi, jo apsūdzētais lietoja alkoholu. /Datums BE/ apsūdzētais viņai iesita un /Datums BD/ viņa aizbrauca prom. Viņa sāka īrēt dzīvokli Imantā un tur arī dzīvoja kopā ar apsūdzēto. /Datums BC/ viņi sāka dzīvot īrētā dzīvoklī /Adrese B/. /Datums BB/ apsūdzētais devās jūrā strādāt. Divas nedēļas pirms aizbraukšanas viņš iesniedza tiesā prasību par laulības šķiršanu. Viņi nolēma pārdot dzīvokli Ventspilī, pārdeva to /Datums BB/. /Datums BA/ sākumā uz apsūdzētā epastu atnāca viņa sievas paskaidrojums, no kura bija redzams, ka no /Datums AZ/ apsūdzētais ir inficēts ar HIV. Kad cietusī par to paziņoja apsūdzētajam, viņš noliedza inficēšanos, teica, ka sievai nav prāta. Cietusī nodeva analīzes un /Datums AY/ uzzināja, ka viņai ir HIV infekcija. Ārste teica, ka vīruss viņai ir apmēram pusgadu. /Datums AX/ beigās viņa par savu saslimšanu informēja apsūdzēto. Viņš sākumā noliedza, ka ir inficēts, pēc tam, atzinās, ka ir slims ar HIV un pats nezina, kur ar šo vīrusu ir inficējies. Pēc tam viņš sāka viņai draudēt un viņa vērsās policijā (lietas 18.-19.lapa).

/Datums AW/ cietusī iesniegusi lietā epasta izdrukas un bankas karti, kuru viņai iedeva apsūdzētais lietošanai. Šo karti apsūdzētais esot nobloķējis tad, kad viņa viņam pateica, ka ir slima (lietas 26.-34.lapa).

No epasta izdrukas izriet, ka no epasta adreses /E-Pasts A/cietušajai rakstītas vēstules, ka cietusī būs viņa sieva, ka viņiem ir kopīgs budžets, ka mīl viņu, ka grib kopīgu bērnu. Raksta, ka atzīstas, ka ir slims viņas (sievas) dēļ, jo viņa strādā ar inficētiem bērniem, ka tas ir viņa noslēpums, ka sieva dos šķiršanos, ka ir iemīlējies cietušajā līdz samaņas zudumam, ka nepametīs viņu, darīs visu viņas veselībai, kad atbrauks, tad zvanīs ārstam, naudu atdos cietušajai. Pēc tam raksta, ka maksās, cik vajag, lai cietušo izārstētu. Atzīst, ka alkohols ir briesmīga lieta, ka nokodēsies, lai palīdzētu cietušajai ārstēties. Raksta, ka toreiz bija bail zaudēt cietušo, nedomāja par sekām. Gribēja atzīties par to, kad atbrauktu. Lūdz piedošanu. Sarakste beidzas /Datums AV/.

/Datums AU/ cietusī sniedza liecības par savu un apsūdzētā tālruņa numuru un iesniedza fotoattēlus, kur redzama kopā ar apsūdzēto (lietas 71.-78.lapa).

/Datums AU/ izņemts un apskatīts cietušās tālrunis. Tajā fiksēta cietušās sarakste ar abonenta numuru +/Tālrunis A/ (tālāk-abonents). No šī abonenta numura cietušajai sūtītas ziņas un aicinājumi piezvanīt. Cietusī nosaukusi abonentu par /Persona B/. Abonents /Datums AT/ plkst. 11.28 raksta, ka neviens nezina, kā viņš saslima, ka viņš nedraud cietušajai un ka viņam nav ko zaudēt. Šajā dienā saruna turpinās par naudu, izspiešanu. Tad cietusī plkst. 11.49 raksta, ka, ja viņš sakumā pateiktu, ka ir slims, tad viņi izsargātos un viss būtu labi. Bet tagad viņa mirst. Abonents plkst. 11.56 raksta, ka neko nav cietušajai izdarījis, ka stipri viņu mīl, ka zaudēja galvu. Plkst. 12.19 abonents raksta, ka jau pirmajā vakarā gribēja pateikt, nezināja, ko lai dara. Tik ļoti mīlēja, ka zaudēja prātu. Raksta, ka muļķības dēl pazaudēja visdārgāko dzīvē, ka vienalga – cietums vai zārks. Cietusī plkst. 12.35 raksta, ka vienmēr gaidīja viņu no jūras, ne uz vienu neskatījās un nekrāpa, ka nevajag viņu apmelot. Plkst. 12.44 abonents raksta, ka tad, kad atnāks no reisa, darīs visu, lai cietušo izārstētu. Cietusī plkst. 14.16 raksta, ka abonents nav pateicis par slimību AIDS. Ja sākumā viņš būtu pateicis par to, tad viņi būtu kopā, ka abonents viņai meloja. /Datums AS/ abonents raksta, ka ir vainīgs cietušās priekšā, sev nekad to nepiedos. Plkst. 22.36 raksta, ka mīl cietušo, ka nepametīs viņu, cīnīsies par viņas veselību. /Datums AR/ cietusī jautā, vai abonents nevēlas redzēt viņas analīzes. Abonents atbild, ka grib redzēt un ka parādīs savējās. /Datums AQ/ abonents raksta cietušajai, ka nobijās cietušajai pateikt par to, ka pielaida AIDS. /Datums AP/ abonents raksta, ka pats nezina, kādā veidā saslima, ka saslima, jo palīdzēja cilvēkam turēt viņa asiņojošo brūci (lietas 79., 80., 91.-96.lapa).

/Datums AO/ cietusī liecināja, ka uztur iepriekš kriminālprocesā sniegtās liecības. Pirmās dzimumattiecības ar apsūdzēto viņai bija /Datums X/ beigās, kad viņš atnāca no jūras. Tās notika bez prezervatīva, jo cietušajai bija ievietota spirāle. Apsūdzētais viņai jautāja, kā notiks pirmais dzimumakts- ar vai bez prezervatīva. Kad viņa pateica, ka viņai ir spirāle, apsūdzētais pateica, ka labi. Visi dzimumakti notika bez prezervatīva. Līdz /Datums AA/, kad apsūdzētais devās jūrā, viņiem bija dzimumakti. Apsūdzētais cietušajai attiecību sākumā neteica, ka viņam ir HIV. Vēlas no apsūdzētā saņemt kompensāciju 10000 euro. Nevēlas, lai apsūdzēto par šo notikumu ieliktu cietumā vai viņš zaudētu savu karjeru (lietas 98.-99.lapa).

/Datums AN/ cietusī liecināja, ka vēlējās apdrošināties pret vēzi, taču viņai tika atteikts, jo viņai ir HIV. Cietusī ir pārliecināta, ka apsūdzētais viņu inficēja ar HIV, jo Infektoloģijas centrā /Datums AM/ viņai paziņoja, ka vīruss viņas organismā ir jauns, ka viņa ir inficēta pusgada laikā. Šajā pusgadā viņai bija dzimumattiecības tikai ar apsūdzēto (lietas 100.-102.lapa).

Cietušās liecības par apdrošinātāja atteikumu apliecina viņas liecībām pievienotie dokumenti (lietas 103.-106.lapa).

/Datums AL/ cietusī liecināja, ka viņas vīrs, kurš pirms tam bija viņas labs draugs, palīdzēja viņai un atbalstīja viņu pēc vīrusa konstatēšanas. Iepriekš viņa pieteica kaitējuma kompensāciju 10000 euro, šobrīd vēlas to 135000 euro apmērā. Viņas ģimenē daudzi ir miruši no vēža, tāpēc viņa gribēja apdrošināties pret saslimšanu ar vēzi. Viņai tas ir ticis liegts, tāpēc piesaka šādu summu (lietas 152.-153.lapa).

Cietušās liecības par apdrošinātāja atteikumu apliecina viņas liecībām pievienotie dokumenti (lietas 154.-157.lapa).

/Datums AK/ cietusī liecināja, ka saistībā ar saslimšanu ar HIV viņas dzīve ir izmainījusies. Kad viņai bija grūtniecība, viņai bija jālieto zāles, lai dzemdētu veselu bērnu. Kad bērns piedzima, bērnam no pirmās dienas bija jālieto zāles pret HIV, lai nevarētu iegūt infekciju no cietušās. Cietušajai bija jāatsakās no krūts barošanas, lai nebūtu riska nodot bērnam HIV. Jaundzimušajam bērnam bija jānodod analīzes no vēnas- no galvas vēnas. To skatīties un pārdzīvot cietušajai bija sāpīgi. Viņa pirms tam gribēja vēl vienu bērnu, taču saprata, ka nav gatava riskēt ar to, ka var inficēt bērnu. Otrreiz šādu stresu un pārdzīvojumus nevēlas piedzīvot. Pēc dzemdībām viņa

uzzināja, ka viņas veselības stāvoklis ir pasliktinājies, viņas imunitāte nokritās un tagad zāles jālieto visu mūžu. Pirmos divus gadus no inficēšanās viņai zāles nebija jālieto. Pateicoties apsūdzētā sievas paskaidrojumam viņa ir uzzinājusi par inficēšanos. Ja nezinātu, pastāvētu iespēja, ka viņa būtu inficējusi citas personas. Inficēšanās grauj arī viņas intīmo dzīvi ar vīru, jo viņai ir bail inficēt vīru. Viņa katru dienu dzīvo bailēs, ka var inficēt vīru un viņam būs jāiet cauri tam, ko pieredzēja viņa. Sadzīves situācijās, sagriežoties, viņai vienmēr jādomā par to, kur nonāks viņas asinis. Viņa katru dienu baidās inficēt savu ģimeni. Viņas bioloģiskais tēvs, ar kuru viņa atjaunoja attiecības apmēram pusgadu pirms iepazīšanās ar apsūdzēto, uzzinot par to, ka viņai ir HIV, novērsās no viņas. Viņas draugi, uzzinot par viņas inficēšanos ar HIV, novērsās no viņas (lietas 173.-174.lapa).

Tiesas sēdē atbilstoši Kriminālprocesa likuma 501.panta 2.punktam tika pārbaudītas liecinieces /Persona K/ (iepriekšējais uzvārds- /Persona L/) liecības par to, ka strādā SIA "Austrumu klīniskā universitātes slimnīca" stacionāra "Latvijas Infektoloģijas centrs" par virsārsti. HIV inkubācijas periods ir 1,5 – 6 mēneši. Persona, kurai ir HIV, paraksta informāciju par HIV inficētas personas pienākumiem un tiesībām vai atsakās to darīt. Ārstu pacients apmeklē brīvprātīgi (lietas 61.lapa).

/Persona K/ apstiprināja liecības un papildināja, ka dzimumattiecību laikā var arī neinficēties ar HIV.

Lieciniece /Persona J/ tiesas sēdē un pirmstiesas kriminālprocesā (lietas 170.lapa) liecināja, ka apsūdzēto un cietušo pazīst kā savus pacientus. Literatūrā ir norādīts, ka līdz pusgadam no inficēšanās var parādīties analīzēs inficēšanās ar HIV.

Lieciniece /Persona F/ tiesas sēdē liecināja, ka cietusī ir viņas meita. Apsūdzētais ir meitas paziņa. Meitai no viņas nav noslēpumu. Zina, ka meita dzīvoja Ventspilī kopā ar apsūdzēto. Viņi izšķīrās tad, kad viņu starpā sākās skandāli un apsūdzētais pret cietušo bija vardarbīgs.

Pirmstiesas kriminālprocesā lieciniece liecināja, ka /Datums AJ/ meita piezvanīja un pastāstīja, ka Ventspilī iepazinās ar apsūdzēto, apmainījās ar telefona numuriem un epastiem. Apsūdzētais devās strādāt jūrā. Meitai /Datums AI/ beidzās darba līgums un viņa atgriezās Rīgā. /Datums AH/ meita sāka īrēt dzīvokli Imantā, dzīvoja tur viena visu vasaru. Meita sarakstījās ar apsūdzēto epastā. Lieciniece dzirdēja pati, ka apsūdzētais meitai zvanīja. /Datums AG/ apsūdzētais atgriezās no reisa un sāka dzīvot kopā ar meitu viņas īrētajā dzīvoklī. Pēc pāris dienām lieciniece personīgi iepazinās ar apsūdzēto. /Datums AF/ meita paziņoja, ka kopā ar apsūdzēto dzīvos Ventspilī, ka apsūdzētais uz viņas vārda nopirka dzīvokli. Ne meitai, ne viņas vecākiem nebija tādas naudas, lai nopirktu dzīvokli. /Datums AE/ beigās meita pateica, ka apsūdzētais viņu piekāva. /Datums AD/ meita pateica, ka ir HIV inficēta. Pirms tam viņa teica, ka esot redzējusi kaut kādā tiesas dokumentā, ka apsūdzētais ir HIV inficēts. Pēc tam, kad meita uzzināja, ka ir HIV inficēta, viņai sāka pasliktināties veselības stāvoklis (lietas 62.-64.lapa).

Lieciniece /Persona I/ (iepriekšējais uzvārds – /Persona E/) tiesas sēdē liecināja, ka cietusī ir draudzenes meita. Apsūdzēto ir redzējusi kopā ar cietušo vienu reizi, kad tika svinēta dzimšanas diena. Tad apsūdzētais tika stādīts priekšā kā vīrietis, ar kuru cietusī dzīvo kopā. Pasākumā viņi uzvedās kā pāris.

Pirmstiesas kriminālprocesā lieciniece liecināja, ka /Datums AC/ vasarā viņas draudzene /Persona F/ pateica viņai, ka viņas meita iepazinās ar vīrieti, ka viņš iet jūrā un sūta meitai naudu. /Datums AB/ lieciniece bija uzaicināta uz dzimšanas dienas svinībām un tur cietusī ieradās kopā ar apsūdzēto. Viņi uzvedās kā pāris. /Persona H/ lieciniecei pastāstīja, ka apsūdzētais ir meitas līgavainis, ka viņam ir ģimene, ar kuru viņš kopā nedzīvo. Cietusī tai dienā stāstīja, ka apsūdzētais viņai nopircis dzīvokli Ventspilī un viņa ar apsūdzēto tajā dzīvos kopā. Ziemā lieciniecei piezvanīja /Persona G/ un pastāstīja, ka apsūdzētais esot piekāvis cietušo un ka apsūdzētais tagad brauc izrēķināties ar cietušās ģimeni. /Datums R/ vidū /Persona G/ viņai pastāstīja, ka apsūdzētais inficējis cietušo ar HIV (lietas 65.-67.lapa).

Novērtējusi pierādījumus to kopumā un savstarpējā saistībā, tiesa atzīst, ka apstiprinās, ka cietusī un apsūdzētais dzīvoja kopā no /Datums X/ beigām līdz /Datums AA/ un viņiem bija dzimumattiecības.

Tiesa atzīst, ka cietušās liecības ir patiesas. Viņas liecības par abu kopdzīvi apstiprinās ar liecinieču /Persona F/ un /Persona E/ liecībām par to, ka cietusī un apsūdzētais bija pāris, ar faktu, ka apsūdzētais nopirka dzīvokli, kuru reģistrēja uz cietušās vārda, ar apsūdzētā bankas kontu izrakstiem, no kuriem redzams, ka cietusī rīkojās ar

apsūdzētā naudas līdzekļiem. Cietusī ir nosaukusi savās liecībās pārbaudāmus faktus par kopdzīvi un tie ir apstiprinājušies ar rakstveida pierādījumiem.

Pirmstiesas kriminālprocesā apsūdzētais sākotnēji noliedza dzimumattiecības ar cietušo, pēc tam noliedza, ka ar cietušo veicis vaginālus dzimumaktus. Apsūdzētais savas liecības ir mainījis, taču cietusī visās nopratināšanu reizēs ir bijusi konsekventa. Viņa vienmēr ir liecinājusi, ka viņai ar apsūdzēto bija vagināli dzimumakti.

Apsūdzētais savās pirmajās liecībās norādījis, ka iepazīstoties ar cietušo, viņai paziņojis, ka viņam ir HIV un cietusī esot to sapratusi.

Vērtējot šādu apsūdzētā liecību ticamību, tiesa secina, ka šīs liecības nav ticamas.

Nav strīda par to, ka cietusī atvēra apsūdzētā epastu, kur bija atsūtīts apsūdzētā sievas paskaidrojums civillietā par laulības šķiršanu. Šajā paskaidrojumā ir norādīts, ka apsūdzētajam ir HIV.

Pēc šīs informācijas cietušās un apsūdzētā kopdzīve vairs neturpinājās.

No cietušās un apsūdzētā epasta un īsziņu sarakstes izriet, ka apsūdzētais atzīst, ka nav pateicis cietušajai par savu inficēšanos ar HIV. Lietā netiek apstrīdēts, ka šāda apsūdzētā un cietušās sarakste ir notikusi. Kriminālprocesā apsūdzētais norādījis kā savu to pašu tālruņa numuru, no kura veikta sarakste ar cietušo, tāpēc tiesai nav šaubu, ka cietušās tālruņa apskates protokolā ir fiksēta cietušās sarakste ar apsūdzēto.

Ievērojot cietušās reakciju uz epastā saņemtajiem apsūdzētā sievas paskaidrojumiem kopsakarā ar sarakstēm, tiesa secina, ka fakts, ka apsūdzētais ir inficēts ar HIV, cietušajai bija iepriekš nezināma informācija. Tādējādi tiesa secina, ka cietusī par apsūdzētā inficēšanos ar HIV līdz epasta izlasīšanai nezināja. Tāpēc apsūdzētā liecības par to, ka viņš cietušo bija informējis par HIV vīrusu, netiek apstiprinātas un ir pretrunā ar sarakstēm un cietušās liecībām.

Apsūdzētais ir liecinājis, ka cietusī viņam nav stāstījusi, kā uzzināja par inficēšanos ar HIV. Tiesa uzskata, ka apsūdzētā apgalvojums nav patiess, jo no cietušās un apsūdzētā sarakstes (īsziņās) redzams, ka cietusī viņam norāda uz analīžu rezultātiem un apsūdzētais to ir sapratis.

Tiesa noraida aizstāvības viedokli, ka cietusī varēja inficēties no citas personas. Kā liecināja cietusī, viņai dzīves laikā bijušas dzimumattiecības ar trim personām. Laikā, kad viņa satikās ar apsūdzēto, viņai citu partneru nebija. Lietā nav pierādījumu, ka cietušajai apsūdzībā norādītajā laikā bija dzimumattiecības ar citu/citām personām, par to neliecina arī apsūdzētais, līdz ar to aizstāvības viedoklis ir pieņēmums.

Tiesa, novērtējusi apsūdzētā iesniegtos dokumentus par to, ka cietusī rīkojās ar viņa naudas līdzekļiem, faktu, ka apsūdzētais cietušajai nopirka dzīvokli un automašīnu, ievērojot cietušās mātes liecības par cietušās un apsūdzētā kopdzīvi, secina, ka cietusī uztvēra apsūdzēto kā savu dzīvesbiedru, apsūdzētais uztvēra cietušo kā savu dzīvesbiedri un abi plānoja turpināt kopdzīvi. Šādos apstākļos tiesai nav pamata apšaubīt cietušās liecības par to, ka viņai apsūdzībā norādītajā laika periodā dzimumattiecības bija tikai ar apsūdzēto.

Noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija ir pilnīgas atbilstības konstatēšana starp nodarījuma faktiskajām pazīmēm un Krimināllikuma normām paredzētā konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm (*skat. /Persona D/. Noziedzīgs nodarījums. Rīga. /Organizācija A/, /Datums Z/, 26.lpp*.).

Apsūdzētais ir noziedzīgā nodarījuma subjekts, jo ir 14 gadus sasniegusi pieskaitāma persona, kurai konstatēts HIV vīruss, un kura zināja par to.

No subjektīvās puses Krimināllikuma 133.pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir tīšs noziegums, kuru raksturo gan tiešs, gan netiešs nodoms. Netiešs nodoms būs gadījumos, kad persona, zinot par savu slimību, paredz, ka ar to savas rīcības rezultātā var inficēt otru personu, un apzināti pieļauj šādu seku iestāšanos (*Krimināllikuma komentāri. Otrā daļa (IX-XVII nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. /Persona D/, /Persona C/. Rīga, /Organizācija A/, /Datums V/, 343.lapa*).

Apsūdzētais ir parakstījis apliecinājumu, ka ir iepazīstināts ar HIV inficētas personas tiesībām un pienākumiem, sapratis tos un apņēmies to ievērot.

Tiesa secina, ka, stājoties dzimumattiecībās ar cietušo, apsūdzētais nav izpildījis savu apņemšanos nodrošināt slimības tālāku neizplatīšanu (ievērot "droša seksa" principu), mudināt cietušo veikt HIV testu un nepārkāpt Krimināllikuma 133.pantu.

Tiesa atzīst, ka apsūdzētais zināja par savu inficēšanos ar HIV vīrusu un zināja, ka var inficēt tālāk citu personu, uz ko norāda viņa paraksts /Datums Y/ apliecinājumā. Tādējādi, stājoties dzimumattiecībās ar cietušo, apsūdzētais apzināti pieļāva, ka cietusī ar var inficēties ar HIV.

Cietušajai konstatēts HIV. Kā izriet no ārstu liecībām, HIV inkubācijas periods ir 1,5– 6 mēneši. Cietusī un apsūdzētais bija kopā no /Datums X/ beigām līdz /Datums W/, kas atbilst HIV inkubācijas periodam. Tiesa starp apsūdzētā rīcību, stājoties dzimumsakaros ar cietušo un neinformējot viņu par savu inficēšanos ar HIV, un cietušās inficēšanos ar HIV konstatē cēloņsakarību.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka ir konstatēta pilnīga atbilstība starp nodarījuma faktiskajām pazīmēm un Krimināllikuma 133.panta sastāva pazīmēm, tāpēc viņa darbības ir pareizi kvalificētas un viņš par izdarīto noziedzīgo nodarījumu ir sodāms.

Nosakot soda veidu, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta ceturto daļu noziedzīgais nodarījums ir smags noziegums. Tas izdarīts pret cietušās veselību un dzīvību, jo mediķu rīcībā nav efektīvu līdzekļu, ar kuru palīdzību būtu iespējams novērst ar HIV inficētās personas nāvi (*Krimināllikuma komentāri. Otrā daļa (IX-XVII nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. /Persona D/, /Persona C/. Rīga, /Organizācija A/, /Datums V/, 341.lapa*).

HIV infekcija tiek ārstēta ar zālēm, kas nomāc vīrusu vairošanos un stiprina imūno sistēmu, aizkavējot HIV infekcijas progresēšanu un AIDS stadijas iestāšanos, tomēr vīrusu pilnībā iznīcināt nevar. HIV infekcija ir hroniska infekcija, kuras gaitu iespējams kontrolēt (/Tīmekļvietne A/, apskatīts /Datums U/).

Pārbaudot apsūdzētā personību, noskaidrots, ka viņš agrāk nav tiesāts, no /Datums T/ līdz /Datums S/ četras reizes saukts pie administratīvās atbildības par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem. Sodi dzēsti (lietas 140.-141.lapa).

Apsūdzētais ir jūrnieks, viņam ir pastāvīga dzīvesvieta (lietas 121.-122., 168., 217.lapa).

Tiesas sēdē apsūdzētais par sevi sniedza ziņas, ka turpina strādāt par jūrnieku, viņa ienākumi ir neregulāri, atkarīgi no darba jūrā. Apgādājamo viņam nav. Ir precējies, abi bērni ir pilngadīgi. Veselības stāvoklis atļauj iet jūrā, invalīds neesot.

Novērtējusi informāciju par apsūdzētā personību, tiesa secina, ka apsūdzētais ir darbspējīgs un fiziski vesels cilvēks, viņš ir nodarbināts. Pēc /Datums R/ par apsūdzēto nav saņemta negatīva rakstura informācija.

Krimināllikuma 133.panta sankcija redakcijā uz noziedzīgā nodarījuma dienu paredzēja dažādus sodu veidus- brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem, īslaicīgu brīvības atņemšanu, piespiedu darbu, naudas sodu.

Krimināllikuma Pārejas noteikumu 24.punkts paredz, ka soda veida — piespiedu darbs — jaunais nosaukums "sabiedriskais darbs" ir izmantojams, pieņemot nolēmumus par soda piemērošanu arī par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti līdz /Datums Q/.

Ievērojot minēto, tālāk spriedumā tiek izmantots soda veida — piespiedu darbs — jaunais nosaukums "sabiedriskais darbs".

Krimināllikuma 35.panta otrā daļa paredz, ka soda mērķis ir aizsargāt sabiedrības drošību; atjaunot taisnīgumu; sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu; resocializēt sodīto personu; panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Tiesai jāizvēlas tāds soda veids un mērs, kas maksimāli sekmētu krimināsoda mērķu sasniegšanu.

Novērtējusi apsūdzētā personību, tiesa atzīst, ka viņš nav tendēts izdarīt likumpārkāpumus. Viņš nav izdarījis noziedzīgus nodarījumus ne pirms, ne pēc noziedzīgā nodarījuma konstatēšanas. Tiesa uzskata, ka apsūdzētā resocializāciju ir iespējams panākt, piemērojot sodu, kas izciešams sabiedrībā.

Tiesa uzskata, ka apsūdzētajam nepieciešams piespriest sodu- sabiedrisko darbu. Krimināllikuma 133.panta sankcijā paredzēti alternatīvi soda veidi. Brīvības atņemšana ir pats smagākais sods un to tiesa atzīst par pārāk bargu sodu apsūdzētajam, jo viņa personība nenorāda, ka apsūdzētais ir tik sabiedrībai bīstams, ka viņu ir nepieciešams izolēt.

Nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Tiesa nekonstatē apsūdzētajam ne atbildību mīkstinošus, ne pastiprinošus apstākļus,

Tiesa nepievienojas prokurores viedoklim, ka ir konstatējams atbildību pastiprinošs apstāklis atbilstoši Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 4.punktam (noziedzīgais nodarījums izraisījis smagas sekas).

Likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" redakcijā uz noziedzīgā nodarījuma laiku 24.pants noteica, ka atbildība par Krimināllikumā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, kas izraisījis smagas sekas, iestājas, ja noziedzīgā nodarījuma rezultātā izraisīta cilvēka nāve, nodarīti smagi miesas bojājumi vai psihiskas dabas traucējumi vismaz vienai personai, mazāk smagi miesas bojājumi vairākām personām, mantiskais zaudējums lielā apmērā vai radīts citāds smags kaitējums ar likumu aizsargātām interesēm un tiesībām. Kritēriji miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanai paredzēti šā likuma pielikumā.

Tiesa konstatē, ka šī likuma 3.pielikumā inficēšanās ar HIV nav iekļauta. Arī tiesu medicīniskajā ekspertīzē nav izdarīts slēdziens, ka cietušajai ir smagi miesas bojājumi.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka nav pamata konstatēt šo atbildību pastiprinošo apstākli. Tiesa norāda, ka apsūdzētā izdarītais noziedzīgais nodarījums tiek klasificēts kā smags noziegums, no kā izriet, ka likumdevējs ir ņēmis vērā sekas, ko var radīt šāda veida noziedzīgi nodarījumi.

Tādā veidā izvērtējusi faktorus, kas ietekmē soda noteikšanu, tiesa atzīst, ka apsūdzētajam būtu nosakāms sods, kas pietuvināts sankcijas vidējam apmēram - sabiedriskais darbs uz 170 stundām.

Kriminālprocesa likuma 14.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, tas ir, bez neattaisnotas novilcināšanas.

Augstākās tiesas apkopojumā „Tiesu prakse par tiesībām uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā un soda noteikšanā, ja nav ievērotas tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā" izteikta rekomendācija: ja tiesa iztiesāšanas laikā konstatē tiesību pārkāpumu uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, tiesai jāsniedz šā pārkāpuma nozīmīguma izvērtējums un precīzi jānorāda tā tiesiskās sekas, tas ir, jāatzīst pārkāpums par nenozīmīgu un kuram nav samērīgi piemērot Krimināllikumā paredzētās labvēlīgās sekas, vai arī jāatzīst pārkāpums par tādu, kurš var būt pamatā konkrētu Krimināllikumā paredzēto tiesisko seku piemērošanai.

Kriminālprocess uzsākts /Datums P/.

Vairums izmeklēšanas darbību veiktas /Datums O/. /Datums N/ pirmo reizi nopratināts apsūdzētais. /Datums J/ ievākta informācija par apsūdzēto, nopratinātas liecinieces, veiktas izmeklēšanas darbības ar cietušo.

Pēc tam izmeklēšanas darbībās bijis pārtraukums līdz /Datums K/, kad nopratināta cietusī un apsūdzētais.

Krimināvajāšanai kriminālprocess nodots /Datums M/.

Laikā no /Datums L/ līdz /Datums K/ nav veiktas izmeklēšanas darbības.

Novērtējusi iesaistīto personu skaitu, pierādīšanā nepieciešamo rakstveida pierādījumu skaitu un iegūšanas apstākļus, tiesa secina, ka kriminālprocess bez izskaidrojama pamata nav ticis izmeklēts un nodots krimināvajāšanai.

Tiesa secina, ka šāda bezdarbība nav attaisnojama, jo apsūdzētajam par šo kriminālprocesu bija zināms jau /Datums J/, viņš tika izsaukts uz nopratināšanām, viņam un cietušajai nebija zināms lietas iznākums, nebija panākts taisnīgs krimināltiesisko attiecību noregulējums, līdz ar to pārkāpums par saprātīgu termiņu neievērošanu ir nozīmīgs.

Ievērojot minēto, tiesai ir pamats, nosakot sodu apsūdzētajam piemērot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 1.punktu un samazināt soda mēru.

Tiesa atzīst, ka atbilstošs soda mērs par noziedzīgo nodarījumu ir sabiedriskais darbs uz 90 stundām.

Apsūdzētajam ir piemērots drošības līdzeklis- uzturēšanās noteiktā vietā (lietas 115.lapa).

Tā kā drošības līdzeklis spēj nodrošināt, ka apsūdzētais pilda savus kriminālprocesuālos pienākumus, tas nav grozāms. Tas atceļams ar sprieduma spēkā stāšanos.

Ar Juridiskās palīdzības administrācijas /Datums I/ lēmumu Nr.6-2.22/438 cietušajai izmaksāta valsts kompensācija 1250*euro* (lietas 109.-111.lapa)

Saskaņā ar likuma "Par valsts kompensāciju cietušajiem" 21. panta pirmo daļu, ja cietušajam valsts kompensācija izmaksāta nepabeigtā kriminālprocesā un nav uzsākta tiesas izmeklēšana pirmās instances tiesā, pieteikuma par izmaksātās valsts kompensācijas piedziņu valsts interesēs uzturēšanu spēkā un apmierināšanu nodrošina Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Kriminālprocesa 351.panta pirmā daļa paredz, ka cietušajam ir tiesības iesniegt pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju jebkurā kriminālprocesa stadijā līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai pirmās instances tiesā.

Kriminālprocesa likuma 456.panta trešā daļa paredz, ka prokurors var pieteikt un uzturēt pieteikumu par kompensācijas piedziņu valsts vai pašvaldības interesēs.

Prokurore ne lēmumā par lietas nodošanu tiesai, ne līdz tiesas izmeklēšanas sākumam nepieteica lūgumu par kaitējuma kompensācijas piedziņu valsts interesēs.

Augstākās tiesas Senāts norādījis, ka likums neparedz izņēmumus prokuroram pieteikt kaitējuma kompensāciju valsts interesēs, neievērojot Kriminālprocesa likuma 351.panta pirmajā daļā noteikto (Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 15.marta lēmums lietā Nr. SKK-79/2012).

Līdz ar to tiesa nelemj par Juridiskās palīdzības administrācijas izmaksātās valsts kompensācijas piedziņu no apsūdzētā.

Cietusī pieteikusi lietā morālā kaitējuma kompensāciju 135000 *euro*.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 350.panta pirmo daļu kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgu nodarījumu radījusi kaitējumu, samaksā cietušajam kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskajām ciešanām un mantisko zaudējumu.

Civillikuma 1635.panta pirmā daļa nosaka, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Panta otrajā daļā norādīts, ka ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas. Saskaņā ar Civillikuma 1635. panta trešajā daļā noteikto, ja šā panta otrajā daļā minētā neatļautā darbība izpaudusies kā noziedzīgs nodarījums pret personas dzīvību, veselību, tikumību, dzimumneaizskaramību, brīvību, godu, cieņu vai pret ģimeni, vai nepilngadīgo, pieņemams, ka cietušajam šādas darbības rezultātā ir nodarīts morālais kaitējums.

Tā kā apsūdzētais tiek notiesāts par noziedzīgu nodarījumu pret cietušās veselību, cietušajai ir nodarīts morālais kaitējums.

Krimināprocesa likuma 352.panta pirmā daļa paredz, ka tiesa kompensācijas apmēru nosaka, izvērtējot cietušā pieteikumu un ņemot vērā:

1) radīto mantisko zaudējumu apmēru;

2) noziedzīga nodarījuma smagumu un izdarīšanas raksturu;

3) nodarītās fiziskās ciešanas, paliekošus sakropļojumus un darbspēju zudumu;

4) morālā aizskāruma dziļumu un publiskumu;

5) psihiskas traumas.

Saskaņā ar judikatūrā izteiktajām atziņām morālā kaitējuma apmērs nevar kalpot kā sods apsūdzētajam par izdarīto (skat., piemēram, Augstākās tiesas Senāta /Datums G/ lēmumu lietā Nr.SKK-508/2010).

Lemjot par morālās kaitējuma kompensācijas apmēru, jāievēro samērīguma princips un tas, ka morālā kaitējuma kompensācija ir tikai viens no kompensācijas veidiem un neaizstāj cietušā mantai un veselībai nodarīto kaitējumu (skat. Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2010.gada 4.februāra lēmumu lietā Nr. SKK-8/210).

Tiesa ņem vērā, ka pret cietušo ir izdarīts smags noziegums, kas radījis cietušajai ierobežojumus veselības aprūpē un apdrošināšanā, kā arī pārdzīvojumus gan par saslimšanu, gan par bērna un vīra veselības stāvokli, gan par apkārtējo cilvēku attieksmes maiņu pret viņu, uzzinot, ka viņa ir inficējusies ar HIV.

Noziedzīgais nodarījums ir atstājis nelabojamas sekas, cietušajai visu mūžu jāpievērš pastiprināta uzmanība savam veselības stāvoklim. Tāpat cietušajai visu mūžu jāgādā par to, lai viņa neinficētu citas personas ar HIV vīrusu.

Pētījumā "Tiesu prakse par morālā kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā" nav izdarīti secinājumi par morālā kaitējuma summām par noziedzīgu nodarījumu, kas kvalificēts pēc Krimināllikuma 133.panta, jo nav šādas tiesu prakses.

Ievērojot to, ka seku ziņā noziedzīgais nodarījums varētu būt pielīdzināms Krimināllikuma 125.pantā (smagi miesas bojājumi) paredzētajam noziedzīgajam nodarījumam, tiesa to ņem vērā.

Šajā pētījumā, ņemot vērā tiesu praksi un samērojamību, atzīts, ka tiesas varētu piedzīt par noziedzīgu nodarījumu, kāds paredzēts Krimināllikuma 125.pantā, Ls 3000-7000, jeb 4268,62 līdz 9960,10 *euro*.

No tiesu prakses apkopojuma ir pagājuši vairāk kā 12 gadi un valstī ir mainījusies ekonomiskā situācija - pieaugusi minimālā alga, mainījušās (pieaugot) preču un pakalpojumu cenas.

Pētījuma laikā spēkā esošo 2010.gada 30.novembra Ministru kabineta noteikumu Nr.1096 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi", kas stājās spēkā /Datums D/, 2.punkts paredzēja, ka minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 200 latu.

Tādējādi maksimālā morālā kaitējuma summa, kas tika rekomendēta tiesu prakses apkopojumā, bija 15-35 minimālās mēneša darba algas.

2014.gada 24.novembra Ministru kabineta noteikumu Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" redakcijā, kas bija spēkā uz sprieduma dienu, 2.punkts paredzēja, ka minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 620*euro*.

15-35 minimālās algas šobrīd ir 9300-21700 *euro*.

Pieprasītā morālā kaitējuma summa vairākas reizes pārsniedz summu, kas tiesu prakses apkopojumā par Krimināllikuma 125.pantu rekomendēta piemērošanai.

Aizstāvis tiesas debatēs norādīja, ka cietusī pieprasījusi morālā kaitējuma summu, kas ir lielāka kādas piešķir par slepkavībām.

Salīdzinot pieprasīto summu ar par slepkavībām pētījumā rekomendētajām summām (Ls 7000 līdz Ls 50000), tiesa secina, ka Ls 50000 (71143,60 *euro*), kas ir 250 minimālās mēnešalgas uz pētījuma laiku, ir uz pusi mazāka par cietušās pieprasīto summu, taču šodienas cenās nesasniedz prasīto summu, jo 250 minimālās mēnešalgas ir 155000 *euro*. Tādējādi tiesa secina, ka aizstāvja viedoklis nav pamatots.

Tiesa uzskata, ka šajā lietā ir pamatoti pārsniegt pētījumā rekomendēto summu, jo noziedzīgā nodarījuma sekas cietušajai turpināsies visu mūžu, ievērojot to, ka līdz šim brīdim nav ziņu, ka vīrusu ir iespējams iznīcināt.

Tiesa atzīst, ka pilnībā apmierināt cietušās pieteikumu nav pamata, jo morālā kaitējuma apmērs nevar būt sods krimināprocesā, kā arī tiesai jāņem vērā, cik reālas ir cietušās iespējas saņemt kompensāciju no apsūdzētā. Apsūdzētais šobrīd ir darbspējīgs. Tiesa ņem vērā, ka apsūdzētā vecums tuvojas 50 gadiem, līdz ar to viņa iespējas strādāt un pelnīt var mainīties. Tiesa uzskata, ka ir nozīmīgi, lai kaitējuma kompensāciju cietusī arī spētu saņemt no apsūdzētā.

Izvērtējot faktorus, kas ietekmē kompensācijas apmēru, tiesa uzskata, ka atbilstošs un samērīgs atlīdzināmā morālā kaitējuma apmērs cietušajai ir 50000 *euro*.

Pārējā daļā kaitējuma kompensācija nav nosakāma.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 350.panta trešo daļu cietušajai izskaidrojams, ja viņa uzskata, ka ar kompensāciju nav atlīdzināts viss radītais kaitējums, viņai ir tiesības prasīt tā atlīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Nosakot no apsūdzētā piedzenamās morālā aizskāruma kompensācijas apmēru, tiesa ņem vērā cietušajai izmaksāto valsts kompensāciju, tāpēc no apsūdzētā par labu cietušajai piedzenama morālā kaitējuma kompensācija 48750 *euro*.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 520.pantu, tiesa

nosprieda:

/Persona B/ atzīt par vainīgu smaga nozieguma, kāds paredzēts Krimināllikuma 133.pantā, izdarīšanā un sodīt viņu, piemērojot Krimināllikuma 49.^{1}panta pirmās daļas 1.punktu, ar sabiedrisko darbu uz 90 stundām.

/Persona B/ ir pienākums atbilstoši Latvijas Sodu izpildes kodeksa 133.pantam 10 darba dienu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās ierasties soda izpildei Valsts probācijas dienesta Rīgas Austrumu reģiona teritoriālās struktūrvienības Salaspils nodaļā/Adrese A/.

Drošības līdzekli- uzturēšanos noteiktā vietā- atcelt ar sprieduma spēkā stāšanos.

Noteikt /Persona A/ morālā kaitējuma kompensāciju 50000*euro*. Pārējā daļā (par 85000 *euro*) morālā kaitējuma kompensāciju nenoteikt.

Piedzīt no /Persona B/ par labu /Persona A/ morālā kaitējuma kompensāciju 48750*euro*, nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei — 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Samaksa veicama /Persona A/ bankas kontā /IBAN A/, norādot apsūdzētā vārdu, uzvārdu un krimināprocesa numuru.

Maksājumu apliecinoši dokumenti nekavējoties iesniedzami Rīgas pilsētas tiesā.

Saīsinātais spriedums nav pārsūdzams.

Prokurore, apsūdzētais, aizstāvis un cietusī 10 dienu laikā no 2023.gada 6.decembra var rakstveidā iesniegt tiesai lūgumu par pilna sprieduma sagatavošanu.

Ja lietā tiek sagatavots pilnais spriedums, to var pārsūdzēt vai protestēt 10 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību vai protestu Rīgas pilsētas tiesā.

Pilna sprieduma pieejamības diena ir 2024.gada 28.martā.

Tiesnese G. Sokolova